

ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพฤติกรรมตั้งใจเรียนที่ใช้กระบวนการเตือนตนเอง
สำหรับเด็กสมาธิสั้น

นางสาวนิจวารรณ พรมแสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 3 8 3 3 4 5 9 2 7

EFFECTS OF AN ON-TASK BEHAVIORS ENHANCEMENT PROGRAM
THROUGH SELF – MONITORING PROCESS FOR CHILDREN
WITH ATTENTION DEFICIT HYPERACTIVITY DISORDER

Miss Nijrawan Promsaeng

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Psychology
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

541348

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพฤติกรรมตั้งใจเรียนที่ใช้
กระบวนการเตือนตนเองสำหรับเด็กสมาธิสั้น
โดย นางสาวนิจรวรรณ พรหมแสง
สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร. ชนิศา ตันติเฉลิม

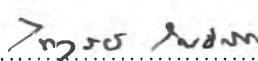
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร. ชนิศา ตันติเฉลิม)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

นิจรวารณ พรมแสง : ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพฤติกรรมตั้งใจเรียนที่ใช้กระบวนการเตือนตนเองสำหรับเด็กสมาธิสั้น (EFFECTS OF AN ON-TASK BEHAVIORS ENHANCEMENT PROGRAM THROUGH SELF - MONITORING PROCESS FOR CHILDREN WITH ATTENTION DEFICIT HYPERACTIVITY DISORDER) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อ.ดร.ชนิศา ตันติเฉลิม, 131 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพฤติกรรมตั้งใจเรียนที่ใช้กระบวนการเตือนตนเองสำหรับเด็กสมาธิสั้น และ 2) ศึกษาความคงทนของพฤติกรรมตั้งใจเรียนของเด็กสมาธิสั้นเมื่อหยุดการใช้โปรแกรมฯ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่พระฟาติมากรุงเทพมหานคร และโรงเรียนลาดแค จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะสมาธิสั้น โดยใช้ Diagnostic and Statistical Mental Disorders (DSM IV) จำนวน 3 คน ได้จากการเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการเสริมสร้างพฤติกรรมตั้งใจเรียนที่ใช้กระบวนการเตือนตนเองสำหรับเด็กสมาธิสั้น ซึ่งประกอบด้วย 1) ชุดฝึกเสริมสร้างพฤติกรรมตั้งใจเรียนที่ใช้กระบวนการเตือนตนเองสำหรับเด็กสมาธิสั้น 2) แบบบันทึกพฤติกรรมเป้าหมาย 3) แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจเรียนสำหรับเด็ก และ 4) แบบสำรวจตัวเสริมแรง และเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) ใบเสนอรายชื่อ และ 2) แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความตั้งใจเรียนของเด็กสมาธิสั้น (สำหรับผู้วิจัย) การวิจัยครั้งนี้ใช้วิจัยเชิงเดี่ยว (Single Subject Design) รูปแบบ A-B-A-B แบบสลับกลับ 5 ระยะ เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สังเกตและบันทึก 33 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จำนวน 4 ครั้ง ต่อสัปดาห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ากลางข้อมูล (Median) ค่าช่วงข้อมูล (Range) และแสดงผลวิจัยด้วยกราฟ

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพฤติกรรมตั้งใจเรียนที่ใช้กระบวนการเตือนตนเองสำหรับเด็กสมาธิสั้น และเมื่อหยุดการใช้โปรแกรมฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนคงอยู่

ภาควิชา..... วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....นางสาว นัจจาอรุณ.....พรมแสง
สาขาวิชา.....จิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อ อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา..... 2554.....

5383314427 : MAJOR EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

KEYWORDS: SELF – MONITORING / ON-TASK BEHAVIORS / ATTENTION DEFICIT HYPERACTIVITY DISORDER (ADHD) :

NIJRAWAN PROMSAENG: EFFECTS OF AN ON-TASK BEHAVIORS ENHANCEMENT PROGRAM THROUGH SELF – MONITORING PROCESS FOR CHILDREN WITH ATTENTION DEFICIT HYPERACTIVITY DISORDER. ADVISOR : CHANISA TANTIXALERM, Ph.D., 131 pp

The research objectives were 1) to study the effects of an on –task behaviors enhancement program through self - monitoring process for children with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) and 2) to study sustainability of an on –task behaviors enhancement program through self – monitoring process for children with ADHD. The samples were students in 3rd grade who were diagnosed as having ADHD from Diagnostic and Statistical Mental Disorders (DSM IV) criteria and were selected using purposive sampling method. The experiment was conducted during the 2nd semester of the academic year 2011 at Maeprafatima school in Bangkok Metropolitan and Ladcare school in Petchabun province. The research instruments were: an on –task behaviors enhancement program through self – monitoring process for children with ADHD comprised of (1) training package on an on-task behaviors enhancement program through self – monitoring process for children with attention deficit hyperactivity disorder (2) goal setting behaviors form (3) behavior observation and record sheet for children with ADHD and (4) survey of reinforcement; and data collection instruments comprised of (1) nomination form and (2) behavior observation and behavior record sheet for observers. An A–B–A–B single subject design was utilized in this study. This study was conducted in 5 phases with in 10 weeks. There were 33 observation sessions, 30 minutes per session, and 4 sessions per week. The data analysis in this study were presented in median, range, and the visual presentation of plotted graphs.

The finding were: (1) their was a functional relationship between the implementation of the program and increase of on-task behaviors for the participants, and (2) on-task behaviors were sustained after the program was withdrawn.

Department :.....Educational Research and Psychology..... Student's Signature Nijrawan Promsaeng
Field of Study :..... Educational Psychology..... Advisor's Signature C. Tantixalerm
Academic Year :.....2011.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ต้องขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ชนิศา ตันติเฉลิม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ที่ปรึกษาความรู้ ที่แนะแนวทางดำเนินงาน แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในด้านต่างๆ และดูแลเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้วิจัยต่อไป จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนแม่พระฟาติมา กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนลาดแค จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย เป็นอย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ตอนที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น.....	9
1.1 ความหมายของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น.....	10
1.2 ลักษณะของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น.....	12
1.3 สาเหตุของการเกิดภาวะสมาธิสั้นในเด็ก.....	14
1.4 เกณฑ์การวินิจฉัยเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น.....	15
1.5 ผลกระทบของภาวะสมาธิสั้น.....	17
1.6 การช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น.....	17
1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น.....	18
ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตั้งใจเรียน.....	22
2.1 ความหมายของพฤติกรรมตั้งใจเรียน.....	22
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมตั้งใจเรียน.....	25

บทที่	หน้า
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตั้งใจเรียน.....	31
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพฤติกรรมตั้งใจเรียน.....	36
ตอนที่ 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเตือนตนเอง.....	40
3.1 ความหมายและความสำคัญของกระบวนการเตือนตนเอง.....	40
3.2 องค์ประกอบและแนวคิดทฤษฎีของกระบวนการเตือนตนเอง.....	42
3.3 ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเตือนตนเอง.....	53
3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเตือนตนเอง.....	60
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	72
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
กลุ่มตัวอย่าง.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
รูปแบบการวิจัย.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	102
รายการอ้างอิง.....	103
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	114
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	123
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การเปรียบเทียบความหมายของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น.....	11
2.2 ลักษณะที่น่าสังเกตของพฤติกรรมเด็กซนอยู่ไม่นิ่ง (Hyperactive Children).....	13
2.3 เกณฑ์การวินิจฉัยลักษณะของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น.....	16
2.4 การเปรียบเทียบความหมายของพฤติกรรมตั้งใจเรียน.....	24
2.5 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตั้งใจเรียน.....	35
2.6 ตารางการเสริมแรง	50
2.7 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเตือนตนเอง.....	65
4.1 มัธยมศึกษาและช่วงข้อมูลของพฤติกรรมตั้งใจเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน.....	89

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	48
2.2	53
2.3	54
2.4	57
2.5	72
4.1	90